

Marija Mercina
Nova Gorica

UDK 811.163.6*243:374.7

Govoriti slovenščino je prijetno in (/ni pa) lahko

Jezikovni tečaj slovenščine za odrasle v Novi Gorici

Na 8. slovenističnih dnevih aprila 1997 v Štanjelu sem predstavila delo skupine za govorno sporazumevanje v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje v Novi Gorici. Skupina se je ustanovila po televizijski oddaji o ogroženosti slovenščine. V tem članku predstavljam delo skupine med 20-urnim jezikovnim tečajem:

1. medsebojno spoznavanje članov skupine in načrtovanje dela,
2. predstavitev vsebine in načina dela.

Naloga je od mene zahtevala drugačno načrtovanje in metode dela kot v srednji šoli ali pri poučevanju slovenščine kot drugega jezika, s tem pa mi je omogočila novo doživljanje in poglede na slovenski jezik, njegovo poučevanje in položaj slovenščine v javnosti.

1 Medsebojno spoznavanje in načrtovanje dela

V skupini se je zbralo 7 slušateljev, dva moška in 5 žensk, starih od 48 do 68 let, z izobrazbo od srednje do podiplomskega študija. Kot so povedali, so me za vodenje tečaja prosili zaradi mojih izkušenj pri poučevanju odraslih.

Predstavili so motive za ustanovitev skupine. Radi bi izpopolnili svoje znanje, izboljšali svojo govorno kulturo, prispevali k izboljšanju medsebojnih odnosov in večji narodni zavesti. Želijo si doživljati prijetne trenutke ob branju. V šoli ali doma z družinskimi člani jim je bilo pri tem velikokrat lepo, sodobne književnosti pa ne razumejo.

Slovenščino so najbolje znali tedaj, ko so se je učili v šoli. Ko so jim učitelji popravljali napake, so jih lahko odpravljali, kasneje pa njihov položaj v službi in napredovanje nista bila nikoli odvisna od znanja slovenščine. V naslednjih desetletjih so svoje znanje obogatili z branjem in poslušanjem radia ter gledanjem TV. V zadnjih letih imajo vtis, da jezik na radiu in TV ter v različnih strokovnih in leposlovnih knjigah ni več zgleden. Marsikdaj jim kakšen sogovornik, še posebej tisti, ki niso s primorskega govornega področja, popravi izgovor ali slovnično obliko, pa nikoli ne vedo, kaj odgovoriti, saj ne vedo, kaj je pravilno. Vznemirjajo jih tudi najrazličnejše javne razprave in polemike o ogroženosti slovenščine ter krivda, ki se jo ob tem pripisuje zdaj enemu zdaj drugemu, velikokrat jezikoslovcem. Od mene so pričakovali, da bom sestavila primeren načrt za delo in jim predstavila svoje poglede na ta vprašanja.

- Slovenščina ni bolj ogrožena kot v preteklosti, ko je že dokazala svojo trdoživost in življenjsko moč, saj se je razvijala v veliko bolj neugodnih razmerah, kot so sedanje.
- Z nastankom samostojne države Republike Slovenije so se spremenile politične in gospodarske razmere, zato je potrebno drugače razmišljati in razpravljati o slovenščini in njenem položaju.

- Slovenščina je naša, slovenska, zato nimajo monopola nad njo ne politiki, ne gospodarstveniki, ne jezikoslovci. Prav sodobno jezikoslovje daje s pragmatiko, besediloslovjem, sociolingvistikom in psiholingvistikom veliko možnosti za razumevanje našega položaja in s tem tudi jezika, za katerega obvladovanje že dolgo ni več dovolj samo poznati pravila, temveč njegove različne vloge in namen.
- Vprašanje je, ali se Slovenci zavedamo vseh teh sprememb in njihovih posledic. Ali smo se pripravljene spreminjati, tj. izpopolnjevati? Nobenega dvoma ni, da so se slušatelji, ki so ustanovili to skupino, zavedali te potrebe.

Dogovorili smo se za 20-urni tečaj, ki bo potekal največ enkrat tedensko od jeseni do pomladi.

- 2.1 Odkrivali bomo največje pomanjkljivosti pri poznavanju jezikovne norme — pravil;
- 2.2 spoznavali bomo, kakšna je »lepa slovenščina«;
- 2.3 razpravljali o kulturi v našem okolju;
- 2.4 spoznavali sodobno književnost;
- 2.5 položaj slovenščine v javnosti;
- 2.6 po dogovoru bomo dodajali različne teme.

Pouk bo potekal v obliki sproščene pogovora in z vaji, ki jih bom zato pripravljala.

2 Predstavitev dela

2.1 Kakšna je pravilna slovenščina oz. katere so zakonitosti jezikovne norme?

To so zakonitosti, obvezne za vse pišoče in za govorne javne nastope v formalnih položajih v šoli, cerkvi in državi. Pravila so razložena v pravopisu in slovnici, pomagamo si s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika.

Odpravljali smo najpogostejše jezikovne napake pri sklanjanju osebnih lastnih imen in pisavi zemljepisnih lastnih imen in se pogovarjali o rabi Slovenskega pravopisa, leksikona Slovenska krajevna imena in Slovarja slovenskega knjižnega jezika.

2.2 Kakšna je lepa slovenščina?

- Vi govorite tako lepo. Lepo znate povedati.
- Na Gočah govorim po goško. Ali je lepa samo knjižna slovenščina?
- Ko pride iz Ljubljane domov moja sovaščanka, govori čisto po ljubljansko. Tisto res ni lepo.

V pogovoru o »lepi« slovenščini se je pokazalo, da imajo v zvezi s tem vprašanjem nekaj neprijetnih doživljavaev. Ne zaupajo svojemu znanju in ob negativnih opazkah v zvezi z njihovim jezikom nikoli ne vedo, ali ima sogovornik prav oziroma, ne znajo utemeljiti, tudi če menijo, da so pravilno povedali. Pri tem gre navadno za pripombe na govorni jezik, velikokrat za izražanje superiornosti Neprimorcev nad domačini.

Razložila sem, da z besedo »lepa slovenščina«, bolje: jezikovna kultura pojmuje predvsem ustreznost jezika v nekem govornem položaju, tj. **kdo govori — s kom — o čem — kje — s kakšnim namenom**. Vse to je povezano z medsebojnimi odnosi. Brez spoštovanja sogovornika in primernega odnosa do njega ni jezikovne kulture.

Človek, ki svojemu sogovorniku sega v besedo z opazkami o njegovem jeziku, s tem pokaže, da ga bolj kot sporočilo zanima njegova jezikovna podoba. Tako vedenje je sprejemljivo samo tam, kjer odpravljamo jezikovne napake, npr. v šoli.

O javnih nastopih oseb, ki imajo v javnem življenju pomemben položaj, pa sodi javnost. Odnos do jezika, kot ga v svojih nastopih izpričujejo različni politiki, dokazuje, da se ne menijo za »lepo slovenščino«, po njihovih uspehih v političnem življenju pa tudi smemo soditi, da ta ne vpliva na njihove volivce.

O »lepi slovenščini« govorniki in strokovnjaki velikokrat govorimo z različnimi besedami:

2.1 pravilna slovenščina — jezikovna norma;

2.2.1 lepa slovenščina — zakonitosti praktične stilistike, npr. jasnost, jedrnatost, natančnost, živost, ustreznost;

2.2.2 kulturno in vljudno govorjenje — izbira ustreznih jezikovnih sredstev v različnih govornih položajih;

2.2.3 uspešen govorni nastop — izbira ustreznega jezikovnega sredstva glede na namen.

2.2.1 *Kako usvojimo jezikovno normo?*

Upošteevamo načela praktične stilistike in delamo ustrezne vaje. Vsebuje jih večina jezikovnih učbenikov, pa tudi najrazličnejši jezikovni kottički.

2.2.2 *Kaj pomenijo izrazi kulturno — vljudno — ustrezno govorjenje/nastop?*

Ne gre samo za eno od načel praktične stilistike, ali bomo znali na primer izbrati ustrezne besede (splošno znano v pogovoru z nestrokovnjakom, strokovni termin s strokovnjakom) in slovnične oblike (ti za tikanje, vi za vikanje). Kulturn — vljuden človek zna v določenem govornem položaju prilagoditi svoj govor sogovornu in vsebini, zna med jezikovnimi sredstvi, ki jih pozna, izbrati najustreznejša, in jih spreminja, če opazi, da ni bil razumljen; loči med zasebnimi in javnimi formalnimi in neformalnimi govornimi nastopi.

2.2.3 *Kdaj je govorni nastop učinkovit?*

Pogovarjali smo se o tem, ali dosežemo namen, cilj, zaradi katerega govorimo ali pišemo.

Med slušatelji so se pokazale velike razlike tudi zaradi različnih značajev, odnosa do sebe in položaja v družini in družbi. Nekateri vedno vse dosežejo, drugi le redko. »Preveč govorim, nihče me ne posluša.«

Sodobno jezikoslovje obravnava ta vprašanja, npr. namernosti oziroma sprejemljivosti besedila (Dressler, Beaugrande) in sporočanje vloge besedila (Roman Jakobson). Pogovarjali smo se o jezikovni kulturi pri izražanju prošnje, ukaza, prepovedi in o razlikah med mlajšimi in starejšimi, med ljudmi različnih družbenih položajev in analizirali uspešna in neuspešna govorna dejanja udeležencev našega tečaja.

Skušali smo narediti povzetek naših spoznanj, da bi se uspešneje prilagajali zahtevam in izboljševali znanje.

Ne znajo se učiti iz pravopisa iz leta 1990 in tudi slovnice ne znajo uporabljati, vsi pa poznajo in kdaj uporabljajo Slovar slovenskega knjižnega jezika. V nobeni od njihovih delovnih organizacij ni bilo nikoli nobenega jezikovnega tečaja slovenščine.

Vsi vedo, da se jezik spreminja in razvija. Veliko so se naučili in izpopolnjevali z branjem, vendar menijo, da danes izhajajo domače leposlovne in strokovne knjige, katerih jezikovna podoba ni taka, da bi se iz njih lahko učili jezika. Berejo prevode, v katerih tudi oni, ki so zelo samokritični glede svojega jezikovnega znanja, odkrivajo slovnične napake, npr. *dva gnezda, vidim hči* in podobno. Tudi pri napovedovalcih na radiu in TV velikokrat opazijo lokalno obarvano izreko ali nejasno izgovorjavo, kar smo strnili v ugotovitev: »Taki ljudje nekoč ne bi dobili take službe.«

Ugotavljali smo, da na vse to ne moremo vplivati. Izboljšujemo lahko samo svoje znanje. Delo udeležencev jezikovnega tečaja dokazuje, da se zavedajo te potrebe, na spremembo položaja slovenščine v javnosti pa razen s svojim zgledom ne morejo vplivati.

2.3 *Kultura v našem okolju*

Iskala sem primerno temo, ki bi omogočala pogovor o kulturi v našem, predvsem novogoriškem okolju, pri čemer bi istočasno pripovedovali, utemeljevali in razpravljali. Zrel človek je najbolj prepričljiv, kadar pripoveduje, saj se mu zaradi življenjskih izkušenj posamični dogodki smiselno povezujejo v zgodbe. Pripravila sem več vaj.

2.3.1 *Življenjepis*

- Kdo je ta mož? Fotokopirala sem življenjepise 5 znanih Slovencev od Jurija Vege do Jožefa Plečnika. Tekmovali so, kdo bo prvi uganil vsa imena.
- Dve skupini: prva pripoveduje življenjepis, druga ugiba ime. Pripovedovati je treba v pravilnem časovnem zaporedju, vendar zamolčevati podatke, ki bi nasprotniku omogočali hitro rešitev. Skupini se menjujeta.
- Pripovedovanje življenjepisa — svojega, prijateljevega itn. — ter ugibanje.

Povedali so, da večkrat uporabljajo življenjepis in ugibanje kot družabno igro ob različnih zasebnih slavnostnih ali zabavnih priložnostih.

2.3.2 *Predlogi nagajencev za kulturo in utemeljitev*

Naloga zahteva poznavanje kulturnih dosežkov v našem okolju in je istočasno primerna vaja za pripovedovanje (življenjepis), opis dela in utemeljevanje predlogov za nagrado.

Predlagali so te nagajence za kulturne dosežke: Marjan Brecej za pesniško, domoznanstveno in bibliotekarsko delo; dr. Vasja Klavora za knjigo *Plavi križ*, kjer piše o prvi svetovni vojni in izraža protivojne ideje; Marija Mercina za poučevanje slovenskega jezika v šoli in na tečajih za odrasle ter delo z mladimi v različnih krožkih; za pisateljsko delo; dr. Metka Jug Rous za predavanja o spolnosti, s katerimi izobražuje in vzgaja za odgovornejše in srečnejše življenje; Aleksandra Vončina, mlada kmetica iz Spodnjega Lokovca, ki s kmetovanjem ohranja kulturno podobo pokrajine; skladatelja Stanislav Jericijo in Štefan Mavri za komponiranje in pedagoško delo; Pavel Medvešček za ohranjanje kulturnega izročila v stavbarstvu in besedi; Martin Jevnikar za uredniško delo pri Slovenskem primorskem biografskem leksikonu.

Opazili smo, da so vsi, ki smo jih predlagali, razen ginekologinje Metke Jug Rous in kmetice Aleksandre Vončina, že predstavljeni v Slovenskem primorskem biografskem leksikonu. Zajeli smo najrazličnejša življenjska področja, poklice, izobrazbo in starost ter pri tem dosledno pojmovali slovenski kulturni prostor kot celoto, ki je ne razdeli državna meja z Italijo.

Veliko smo se pogovarjali o imenu nagrade in sprejeli predlog in utemeljitev Sonje Lipušček, naj se imenuje po jezikoslovcu Stanislavu Škrabcu: Stanislav Škrabec je v samostanu na Kostanjevici preživel štiri desetletja svojega življenja. V tem času je svoje sposobnosti in moč posvetil proučevanju slovenščine, tudi govornenega jezika.

2.4 *Sodobna književnost*

Potožili so, da ne razumejo sodobne književnosti, in ker je ne razumejo, je tudi ne berejo. Prepričevala sem jih, da ne morejo razumeti, česar ne poznajo. Tudi ne verjamem, da niso sposobni razumeti. Zato da bi jih o tem prepričala, sem pripravila vaje.

2.4.1 *Pesmi različnih avtorjev razporedite po času nastanka od najstarejših do sodobnih.*

2.4.2 *Med različnimi pesmimi izberite tisto, ki vam je najbolj všeč; povejte zakaj.*

2.4.3 *Pesem Maček v praznem stanovanju Wislave Szymborske, lanske Nobelove nagrajenke za književnost, sem razrezala na več delov. Sestavili so jo in povedali, po katerih jezikovnih znakih*

vedo, kako se vrstijo njeni deli. Sredstev kohezije nismo teoretično obravnavali, vendar so jih v besedilu odkrivali brez večjih težav.

2.4.4 Pogovor o pesmi Med vekami neba Nika Grafenauerja, lanskega Prešernovega nagrajenca. Pokazalo se nam je, da moramo bralci modernističnega besedila sami oblikovati njegovo koherenco.

2.4.5 Obiskali smo literarni večer z Vido Mokrin Pauer na gimnaziji v Novi Gorici in se pogovarjali o njenih pesmih, njihovem razumevanju in doživljanju.

2.5 Položaj slovenščine v javnosti

Skupina se je ustanovila zaradi TV — oddaje, vendar se o njej nismo mogli pogovarjati, ker nismo dobili njenega posnetka, posvetili pa smo se dvema člankoma:

Metka Zobec, Jezik (tudi slovenski) je stvar duha, Delo, 5.12. 1996; Ni vseeno, kako država piše državljanom; pogovor novinarka Marjete Novak Kajzer z dr. Bredo Pogorelec v Delu, 9. 11. 1996.

Članek Metke Zobec sem izbrala kot najprimernejše izhodišče za začetni pogovor. V njem omenja številne polemike ob vprašanju, ali je slovenščina pretežka ali ne. Po njenem mnenju je jezik predvsem stvar duha, za tiste, ki jim je slovenščina materni jezik, je dobra mama narava poskrbela, da jim ni pretežka. Pri učenju materinščine predvsem razvijamo zavest o jeziku. Jezik je seveda potrebno razvijati, monopola nad njegovim razvojem pa nima nihče. Navaja besedilo, ki ga je pred kratkim lektorirala — življenjske zgodbe starih ljudi, zbrane »po obronkih severovzhodne Slovenije«. Končuje z dvema anekdotama, ki vsaka po svoje pritrjujeta njenemu stališču.

Med pogovorom o njenem članku smo Metki Zobec v marsičem pritrjevali, le učenju knjižnega jezika smo prisodili dosti večji pomen kot ona. Veliko smo se pogovarjali o dobrih medčloveških odnosih, brez katerih se kljub znanju ni mogoče kulturno sporazumevati.

Intervju Marjete Novak Kajzer z dr. Bredo Pogorelec je sicer izšel mesec dni prej, vendar smo ga zaradi njegove večje zahtevnosti prihranili za naše predzadnje srečanje. V pogovoru smo uporabili znanje, pridobljeno na tečaju.

Dr. Breda Pogorelec je vodja Sekcije za slovenščino v javnosti pri Slavističnem društvu Slovenije in vodja Delovne skupine za jezikovno načrtovanje in jezikovno politiko pri Odboru za kulturo, šolstvo in šport Državnega zbora. V intervjuju pripoveduje o delu omenjene skupine v zadnjih letih. Po nekajletnem premoru se je tako obnovilo delo te sekcije, znamenite po svojem delovanju vse od šestdesetih let dalje. Dr. Breda Pogorelec predstavlja različna področja njenega delovanja: od procedure ustanavljanja, vprašanja o nezadovoljivi jezikovni kulturi na različnih področjih, npr. v sodstvu; o slabem položaju slovenskega jezika, ki se kaže pri poimenovanju gospodarskih organizacij. Po neuspešnih poskusih ne samo te delovne skupine, temveč tudi drugih, da bi vplivali na Zakon o združbah, sprejet 1993, so se v skupini odločili, da se bodo najprej »lotili nekaterih določil novega zakona o varstvu potrošnikov, ki natančneje določa način gospodarskega oglašanja in predpisuje sankcije za kršenje predpisov«. Dr. Breda Pogorelec omenja tudi druge naloge v zvezi s položajem slovenskega jezika na mednarodnih konferencah, pri slovenskih manjšinah v zamejstvu, v znanosti, skratka, na najrazličnejših področjih. Pri tem pa ne gre samo za izbiro jezika, temveč tudi za kulturo njegovega sporočila. »Ni vseeno, kako država piše državljanom ... Pri izbiranju administrativnega kadra se ne ugotavlja pismenost in zelo malo je jezikovnega šolanja kadrov.«

Pogovor o intervjuju je pokazal, da slušatelji pogosto občutijo omenjene probleme in jih vsaj delno poznajo. Članek omogoča boljše in celovitejše poznavanje teh vprašanj, predvsem njegov historiat, politične in zakonske okoliščine. Kako zelo jih zanimajo ta vprašanja, so pokazali odgovori slušateljev ob koncu tečaja.

2.4.6 Ogleдали smo si dokumentarni film *Nej gre use* u PMD o gojencih Prehodnega mladinskega doma v Novih Jaršah in se pogovarjali o njegovi vsebini.

2.4.7 Obiskali smo Kosmačevo domačijo na Slapu ob Idriji.

Anketa o tečaju

1. Katere teme so se vam zdele zanimive?

- slovenščina v javnosti,
- aktualne teme iz časopisnih polemik o položaju slovenščine,
- poglobljanje in urejanje znanja o jeziku in življenju,
- raba govorjenega jezika,
- »vse teme na tečaju«.

Navajajo še: »interpretacija sodobnih pesmi in pesmi sploh, analiziranje pesmi, sodobna poezija — doživetje in razlaga, gledanje in komentiranje filma *Nej gre use* u PMD o gojencih Mladinskega prehodnega doma v Jaršah, podeljevanje Škrabčevih nagrad, življenjepisi znanih Slovencev.«

2. Kaj ste pridobili z obiskovanjem tečaja?

- prijetna doživetja ob branju (5),
- dvig samozavesti in boljše počutje (7),
- dvig narodne zavesti (4),
- boljše odzivanje na zahteve sodobnega življenja (5),
- razumevanje sodobnih jezikovnih razpravljanj (5),
- izboljšanje jezikovne kulture (7).

In kaj sem sama pridobila pri tem delu?

Najpomembnejša je bila moja ponovna refleksija o poučevanju slovenščine. Slušatelji so precenjevali moje izkušnje pri poučevanju odraslih, čeprav sem večkrat poučevala na ekonomski šoli slušatelje ob delu, enkrat delavce v tovarni, ki so si želeli pridobiti kvalifikacijo, veliko metodičnega znanja pa sem pridobila tudi pri poučevanju slovenščine kot tujega jezika.

Pri poučevanju odraslih, ki so se šolali ob delu, sem izpolnjevala učni načrt, podoben tistemu za učence v rednem izobraževanju, vendar z manj urami pouka. Slušatelji so večinoma že opravljali delo, za katero so v šoli pridobivali izobrazbo. Edina prednost je bila njihova večja motivacija za delo. Delavci v Slovenijalesu v Spodnji Idriji (Ali ta tovarna še obstaja?) so za pridobitev kvalifikacije imeli deseturni tečaj slovenščine, vsebino katerega sem sama določila. Nikoli nisem kasneje slišala za podobne tečaje, vendar je za slovenščino na takem tečaju gotovo obstajala zakonska osnova, in sprašujem se, zakaj nimajo posnemovalcev. Najbolj podobno našemu tečaju za govorno sporazumevanje je bilo moje lektorsko delo pri poučevanju slovenščine kot tujega jezika. Pri tem je cilj, naučiti jezik in istočasno seznanjati s slovensko kulturo. Poti, po katerih te cilje dosežeš, pa določaš skupaj z učenci, upoštevajoč vse možnosti in okoliščine.

Vsebino tečaja za govorno sporazumevanje v Novi Gorici smo določili tako, da so se med seboj prepletali poglobljanje zavesti o jeziku, poznavanje sodobnih razmer ter pridobivanje znanja o jezikovni normi in praktični stilistiki. Slušatelji so od mene pričakovali jasne odgovore glede jezikovne norme ter odločna stališča o družbenih vprašanjih.

Močneje kot kdajkoli sem čutila posledice tega pričakovanja — veliko odgovornost, ki ni vedno v skladu z resničnimi možnostmi. Ker sem predvsem srednješolska učiteljica, naj zaključim z mislijo na srednješolce. Koliko znanja naj pridobijo moji dijaki za svojo 40-letno delovno dobo, še

posebno, če bo odnos do učenja slovenščine kasneje, med študijem na visokih šolah in med delovno dobo, tak kot v preteklosti? Zdaj zapuščajo srednjo šolo s preskromnim znanjem jezika, kar je posledica manjšega števila ur, kot ga imajo za materinščino v številnih državah po svetu, neprimeren odnos do nje pa si pogosto oblikujejo zaradi slabega položaja, ki ga ima v javnosti. Če naj se ta izboljša, ga bo potrebno na vseh ravneh spreminjati — ne s tožbami o njeni ogroženosti, temveč tako, da bodo obstajale resnične možnosti za pridobivanje, spoštovanje in uveljavljanje znanja.

Zenska kot avtorica je lik v novejši slovenski književnosti

Slovenska književnost je v 19. stoletju dosegla stopnjo laičnosti in se začela razvijati kot naravna slovenska književnost, ki je bila neposredno povezana s slovenskim ljudstvom. Cerkveno slovitvo, kot je obstajalo od protestantskega napredka — v obliki protestantskega protireformacije, ki so jo vsilili Habsburžani —, pa je bilo porajajočemu se slovenskemu književnemu jeziku. Edina posebej veljavna književna je bila italijanska opera 18. stoletja.¹

Pomemben razvojni dejavnik je postal vpliv francoske literature. Tako je leta 1761 v Ljubljani igrala Voltairova drama *Nadine*.² Zanimivo je tudi vpliv francoske filozofije in literature na slovensko poezijo. Tako je leta 1771 v Ljubljani preveden ali bolje rečeno priredbi Beaumarchaisove komedije *Le barbier de Sévigne* (Figaro), ki je ostra kritika družbenih in političnih razmer v tistem času. Vendar pa je bila kritizirana mnogotero in njihove absolutne moči, npr. »ius primae nocturnae«³ in »ius revolutionarum«⁴ in ateističnega krifa skušal ohraniti Beaumarchaisov avtor. Vendar pa je bila in politično sporočilo, je dejanje prešel v slovensko razmerje in v slovensko književno plemstva slovenskega rodu ni bilo, je bil prisiljen dogajanje prenesti v slovensko razmerje, v slovensko podeleželskega plemstva na Slovenskem. Toda politično-revolucionarna ideja je bila v slovensko književno ne le ohranil, temveč celo zavrnil. Transpozicija francoske komedije je bila v slovensko književno upravičeno govornico o živimi igri slovenske literature. V Beaumarchaisovi komediji je bila govornica, pristne značilnosti slovenskega jezika in književne slovenskega plemstva.

UDK 811.163.724.721.1

JEZIK IN SLOVSTVO, Letnik 43, 97/98, št. 3

95

JEZIK IN SLOVSTVO, Letnik 43, 97/98, št. 3

1. Katere teme so se vam zdela zanimive?

- slovenščina v javnosti,
- aktualne teme iz časopisnih polemik o položaju slovenščine,
- poglobljanje in uveljavljanje znanja o jeziku in življenju,
- raba govornega jezika,
- »vse teme na tečaj«.

Navajajo še: interpretacija sodobnih pesmi in pesmi sploh, analiziranje pesmi, sodobna poezija — doživljanje in razlaga, gledanje in komentiranje filma *Nej gre use u PMD o gojencih Mladinskega prehodnega doma v Jarbach*, podeljevanje Škrabčevih nagrad, življenjskega znanja Slovencev.

2. Kaj ste pridobili z obiskovanjem tečaja?

- prijetna doživetja ob branju (5),
- dvig samozavesti in boljše počutje (7),
- dvig narodne zavesti (4),
- boljše odzivanje na zahteve sodobnega življenja (5),
- razumevanje sodobnih jezikovnih razpravljanj (5),
- izboljšanje jezikovne kulture (7).

In kaj sem sama pridobila pri tem delu?

Najpomembnejša je bila moja ponovna refleksija o poučevanju slovenščine. Slušatelji se procesajevale moje izkušnje pri poučevanju odraslih, čeprav sem večkrat poučevala na ekonomski fakulteti.

Marija Mercina

UDK 811.163.6'243:374.7

SUMMARY

**SPEAKING SLOVENIAN IS PLEASANT AND (/BUT NOT) EASY
(A course of Slovenian language for adults in Nova Gorica)**

The report presents a 20-hour language course, its design, content and methods. The participants joined the course in order to »improve their knowledge and speech culture, contribute to better human relations and awareness of national identity, and to enjoy pleasant moments of reading«.

The course leader and the participants agreed that the work would proceed in the form of discussions and practical exercises. The topics included: language rules, »proper Slovenian«, cultural life in the Nova Gorica area, contemporary literature, position of Slovenian in public life.

At the end of the course, the participants found most topics interesting:

»Slovenian in public life, newspaper articles on the position of Slovenian, improving and organizing knowledge on language and life, spoken language, contemporary poetry, Škrabec awards for contributions to the Slovenian language, the film on the Transition Shelter Home for the Young in Ljubljana (»F... Life«), biographies of important persons from Slovenia's past and present«. They believed that the course had brought them: »pleasant reading experiences, higher confidence and a better general feeling, greater national pride, better response to demands of contemporary life, understanding of current language debates, and higher language culture«.